

APC-ova POVELJA O INTERNET PRAVIMA

Internet za socijalnu pravdu i održivi razvoj

Tema 1: PRISTUP INTERNETU ZA SVE

1.1 Uticaj pristupa na razvoj i socijalnu pravdu: Jeftin, brz i lak pristup internetu može pomoći u stvaranju veće društvene jednakosti. On može ojačati obrazovne i zdravstvene usluge, lokalne poduzetnike, učesce javnosti, pristup informacijama, dobro upravljanje i iskorjenjivanje siromaštva. Ipak, ne smijemo pretpostaviti da je svaka tehnološka inovacija automatski i korisna. Organizacije građanskog društva (OGD), vlade i regulatorne agencije moraju također biti svjesne opasnosti ucvršćivanja nejednakosti koje internet nosi sa sobom.

1.2 Pravo pristupa infrastrukturi, bez obzira na mjesto življenja: Internet je globalna javna infrastruktura. No, ona mora biti široko rasprostranjena i mora nositi dovoljno bandwidth-a (širine pojasa), kako bi omogućila ljudima, ma gdje bili, da iskoriste njezin potencijal - kako bi se čuo njihov glas, poboljšali njihovi životi i kako bi izrazili svoju kreativnost. Ljudi imaju pravo na dobro rasprostranjenu nacionalnu internetsku infrastrukturu koja je povezana s međunarodnom mrežom.

1.3 Pravo na vještine: Znanje i vještine omogućuju ljudima da koriste i oblikuju internet prema svojim potrebama. Lokalne i nacionalne vlasti, međunarodne organizacije, lokalne zajednice i subjekti iz privatnog sektora moraju podržavati i promovirati besplatne ili jeftine mogućnosti treninga i obrazovanja, metodologije i materijale koje se odnose na korištenje interneta i društveni razvoj.

ČLANAK 26, OPĆE DEKLARACIJE O LJUDSKIM PRAVIMA: OBRAZOVANJE TREBA BITI USMJERENO PREMA PUNOM RAZVOJU LJUDSKE LIČNOSTI I JAČANJU POŠTOVANJA LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA.

1.4 Pravo na sučelje, sadržaj i aplikacije koje su dostupne svima ("inkluzivni dizajn"): Sučelja, sadržaji i aplikacije moraju biti oblikovani na način da omogućе dostupnost svima, uključujući i ljude s fizičkim, osjetilnim ili kognitivnim nedostacima, nepismenima kao i govornicima manjinskih jezika. Načelo inkluzivnog dizajna i upotrebe tehnologije kao pomagala mora biti promovisano i podržano kako bi omogućilo ljudima sa invaliditetima da se koriste mogućnosti tehnologije u potpunosti, i pod jednakim uslovima kao i ne-invalidi.

1.5 Pravo jednakog pristupa za muškarce i žene: U mnogim mjestima, žene i muškarci nemaju jednak pristup mogućnostima da nauče, definiraju, koriste i oblikuju internet. Napor za povećanje pristupa moraju prepoznati i popraviti postojeće rodove nejednakosti. Kako bi se osigurala puna ravnopravnost rodova, mora postojati puno učešće žena u svim oblastima povezanim sa razvojem interneta.

1.6 Pravo na pristup koji si svatko može priuštiti: Kreatori politika i regulatori moraju osigurati da svi građani mogu pristupiti internetu po cjenama koje si mogu priuštiti. Razvoj telekomunikacijske infrastrukture, kao i postavljanje pravila, politika cijena, porezi i tarife, moraju omogućiti pristup svim skupinama u društvu, bez obzira na njihove prihode.

1.7 Pravo pristupa na radnom mjestu: Mnogim ljudima radno mjesto je glavno ili jedino mjesto gdje mogu pristupiti internetu. Radnici i poslodavci moraju omogućiti pristup internetu na radnom mjestu, uključujući i upotrebu u cilju obrazovanja radnika i zaštite radničkih prava.

1.8 Pravo javnog pristupa: Mnogi ljudi nikad neće uživati u privatnom pristupu računaru ili internetu. Nužno je uspostaviti tačke javnog pristupa, kao što su telecentri, biblioteke, community centri, klinike i škole, kako bi ljudi imali pristup nedaleko od mjesta gdje žive ili rade. Ovo je osobito značajno za mlade ljude u zemljama u kojima pristup internetu nije lako dostupan ili nije dovoljno jeftin.

1.9 Pravo pristupa i kreiranja kulturno i lingvistički različitog sadržaja: Latinično pismo dominira web-stanicama, online alatima i softverom, što utiče na razvoj lokalnih sadržaja na jezicima koji ne koriste latinicu i sprečava razmjenu interkulturalnih sadržaja. Tehnički razvoj mora ohrabriti lingvističku različitost i pojednostaviti razmjenu informacija preko jezičnih barijera.

TEMA 2: SLOBODA IZRAŽAVANJA I UDRUŽIVANJA

2.1 Pravo na slobodu izražavanja: Sloboda izražavanja mora biti zaštićena od ograničenja koje postavljaju vlade ili ne-državni akteri. Internet je medij namijenjen javnoj i privatnoj razmjeni stavova i informacija preko postojećih različitih granica. Pojedinci moraju biti u mogućnosti da izraze svoja mišljenja i ideje, kao i da slobodno dijele svoje informacije.

ČLANAK 18, OPĆE DEKLARACIJE O LJUDSKIM PRAVIMA: SVAKO IMA PRAVO NA SLOBODU MISLI, SAVJESTI I VIJEROISPOVJESTI.

ČLANAK 19, OPĆE DEKLARACIJE O LJUDSKIM PRAVIMA: SVAKO IMA PRAVO NA SLOBODU MIŠLJENJA I IZRAŽAVANJA; TO PRAVO UKLJUČUJE I SLOBODU MIŠLJENJA BEZ MJESANJA SA STRANE, KAO I PRAVO NA TRAŽENJE, PRIMANJE I ŠIRENJE INFORMACIJA KROZ SVE VIDOVE MEDIJA, BEZ OBZIRA NA GRANICE.

2.2 Pravo na slobodu od cenzure: Internet mora biti zaštićen od svakog pokušaja ušutkavanja kritičkih glasova i cenzure društvenog ili političkog sadržaja ili rasprave.

2.3 Pravo na uključivanje u online proteste: Organizacije, zajednice i pojedinci trebaju biti slobodni da koriste internet kako bi organizovali i uključili se u proteste.

ČLANAK 20, OPĆE DEKLARACIJE O LJUDSKIM PRAVIMA: SVAKO IMA PRAVO NA SLOBODU MIRNOG OKUPLJANJA I UDRUŽIVANJA.

TEMA 3: PRISTUP ZNANJU

ČLANAK 27, OPĆE DEKLARACIJE O LJUDSKIM PRAVIMA: SVAKO IMA PRAVO SUDJELOVANJA U KULTURNOM ŽIVOTU ZAJEDNICE, UŽIVANJA U UMJETNOSTI I UDJELA U KORISTIMA KOJE NOSI NAPREDAK.

3.1 Pravo na pristup znanju: Široko rasprostranjen pristup znanju i zdravo zajedničko znanje čine osnovu održivog ljudskog razvoja. Obzirom da internet omogućava dijeljenje znanja i kolaborativnu kreaciju znanja u dosad neviđenim razmjerama, on mora biti u fokusu razvojne zajednice.

3.2 Pravo na slobodu informacije: Nacionalne i lokalne vlasti i međunarodne organizacije finansirane iz javnih fondova moraju osigurati transparentnost i odgovornost u javljanomenu. Informacija relevantna za javnost koje proizvode i kojima raspolažu u javnom interesu moraju osigurati da će se takve informacije distribuirati korištenjem kompatibilnih otvorenih formata i da će biti dostupne ljudima koji koriste računare starije generacije i sporiju internet vezu.

3.3 Pravo pristupa informacijama finansiranih iz javnih fondova: Sve informacije, uključujući društvena i društvena istraživanja, proizvedena uz podršku iz javnih fondova, trebaju biti slobodne za pristup svima.

TEMA 4: DIJELJENJE ZNANJA I KREACIJE – SLOBODAN SOFTVER, SOFTVER OTVORENOG KODA I RAZVOJ TEHNOLOGIJE

ČLANAK 27, OPĆE DEKLARACIJE O LJUDSKIM PRAVIMA:

SVAKO IMA PRAVO UČEŠĆA U KULTURNOM ŽIVOTU ZAJEDNICE, UŽIVANJA U UMJETNOSTI I UDJELA U KORISTIMA KOJE NOSI ZNANSTVENI NAPREDAK.

4.1 Pravo na dijeljenje: Internet nudi izvanredne mogućnosti dijeljena informacija i znanja, kao i mogućnost novih formi za stvaranje sadržaja, alata i aplikacija. Proizvođači alata, pružatelji internet usluga i sadržaja neće sprečavati ljude u korištenju interneta za dijeljenje znanja i stvaranje sadržaja. Zaštita interesa kreatora se mora osigurati prema načelu otvorenog i slobodnog učešća u tokovima znanstvenog i kulturnog znanja.

4.2 Pravo na slobodan softver i softver otvorenog koda (FOSS): Podržavamo upotrebu FOSS-a. Rad FOSS-om daje moć, pomaže izgradnji vještine, održiviji je i potiče lokalne inovacije. Potičemo i ohrabrujemo vlade da usvoje politike koje stimuliraju upotrebu FOSS-a, osobito u javnom sektoru.

4.3 Pravo na otvorene tehnološke standarde: Tehnološki standardi koji se koriste na internetu moraju uvijek biti otvoreni kako bi omogućili interoperabilnost i inovativnost. Razvoj novih tehnologija mora zadovoljiti potrebe svih segmenta društva, osobito onih koji se suočavaju s ograničenjima i preprekama pristupu digitalnim sadržajima (na primjer, zajednice koje koriste ne-latinična pisma ili hendikepirani ljudi, oni koji koriste starije računare ili oni koji nemaju brz pristup internetu).

4.4 Pravo na korist od konvergencije i multimedijских sadržaja: Internet je multimedijaska platforma. Pristup i regulacija moraju unaprijediti potencijal interneta za stvaranje i vlasništvo nad online sadržajima u više različitih formata, na primjer, radio i televizijske stanice u vlasništvu zajednica, ili usmjerene prema zajednicama.

TEMA 5: PRIVATNOST, NADZOR I ENKRIPC IJA (ŠIFRIRANJE)

5.1 Pravo na zaštitu podataka: Javne ili privatne organizacije koje traže od pojedinaca da dostave lične podatke smiju prikupljati samo minimum potrebnih podataka na najmanji mogući vremenski period. One smiju procesirati samo one podatke koji su nužni. Prikupljanje, korišćenje, otkrivanje i zadržavanje tih informacija mora biti u skladu s transparentnom politikom privatnosti koja omogućuje ljudima uvid koliko je podataka sakupljeno i ispravljanje pogrešnih informacija. Sakupljeni podaci moraju biti zaštićeni od nedopuštenog otkrivanja, a sve propuste u njihovom osiguravanju treba ispraviti bez odlaganja. Podaci moraju biti izbrisani istog trenutka kad su prestali razlozi iz kojih su sakupljeni. Javnost treba upozoriti na potencijalne zloupotrebe dostavljenih podataka. Organizacije imaju dužnost obavijestiti ljude u slučaju zloupotrebe, gubitka ili krađe podataka.

ČLANAK 12, OPĆE DEKLARACIJE O LJUDSKIM PRAVIMA:

NIJE DOPUŠTENO PROIZVOLJNO MJEŠANJE U PRIVATNOST OSOBE, NJENE PORODICE ILI PREPISKE (KORISPONDENCIJE), KAO NI NAPADI NA NJENU ČAST I REPUTACIJU.

5.2 Pravo na slobodu od nadzora: Ljudima se mora omogućiti slobodna komunikacija, bez prijetnje nadzora ili ometanja komunikacije.

5.3 Pravo na korištenje šifriranja: Ljudi koji komuniciraju putem interneta moraju imati pravo na korištenje alata koji šifriraju poruke kako bi osigurali sigurnu, privatnu i anonimnu komunikaciju.

TEMA 6: UPRAVLJANJE INTERNETOM

6.1 Pravo na multilateralni demokratski nadzor nad internetom: Upravljanje internetom mora biti multilateralno i demokratsko, uz puno učešće vlada, privatnog sektora, građanskog društva i međunarodnih organizacija. Niti jedna vlada ne smije uživati dominantnu poziciju u međunarodnom upravljanju internetom.

6.2 Pravo na transparentnost i dostupnost: Svi procesi donošenja odluka povezani sa upravljanjem i razvojem interneta trebaju biti otvoreni i dostupni na globalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.

6.3 Pravo na decentralizirani, kolaborativni i interoperabilni internet: Tehnološki razvoj i upravljanje ključnim resursima na internetu moraju biti decentralizirani i kolaborativni, i moraju pomoći u osiguravanju da mreža bude interoperabilna, funkcionalna, stabilna, sigurna, efikasna i mjerljiva na dugi rok.

6.4 Pravo na otvorenu arhitekturu: Internet, kao "mreža svih mreža" je izgrađen od velikog broja međusobno povezanih mreža i zasnovan na ključnoj sveobuhvatnoj tehničkoj ideji umrežavanja otvorene arhitekture, u koju se može uključiti bilo koja mreža bilo gdje i tako postati javno dostupna. Otvorena arhitektura mora biti zaštićena.

6.5 Pravo na otvorene standarde: Najveći dio protokola u temelju interneta jesu protokoli zasnovani na otvoreni standardima koji su efikasni, povjerljivi i otvoreni globalnoj primjeni uz malo ili bez ikakvih licencnih ograničenja. Specifikacije protokola moraju ostati dostupne svima, bez naplate, kako bi se značajno umanjile prepreke ulasku i omogućila interoperabilnost.

6.6 Pravo na neutralnost interneta i na načelo "s kraja na kraj": Neutralnost interneta, koja se uglavnom odnosi na učinkovit prijenos paketa, omogućuje da podaci budu pohranjeni na računarima, aplikacijama, serverima i drugim uređajima koji se nalaze na krajevima mreže. To omogućava razvoj širokog spektra novih aktivnosti na internetu, industrija i usluga "na njegovim krajevima", i pretvara internet u značajno sredstvo unutar šireg konteksta ekonomskog i društvenog razvoja. Najveća snaga i utjecaj interneta počivaju na učinkovitosti mreže. Što je više ljudi koji imaju pristup internetu, to je veća njegova vrijednost kao sredstva razmjene informacija i komunikacije. Princip "s kraja na kraj" i neutralnost mreže nužno je sačuvati od pokušaja stvaranja dvostepenog interneta i centralizirane kontrole.

6.7 Pravo na internet kao integriranu cjelinu: Ova centralna interoperabilnost je dio vrijednosti interneta kao globalnog javnog dobra i ne smije se fragmentirati putem prijetnji uspostave nacionalnih intraneta, korusštenja filtera za sadržaj, neželjenog nadzora, upliva u privatnost i ograničenja slobode izražavanja.

TEMA 7: SVIJEST O PRAVIMA, NJIHOVA ZAŠTITA I OSTVARIVANJE

7.1 Pravo na zaštitu prava, svijest i obrazovanje o pravima: Prava ljudi kao korisnika interneta moraju biti zaštićena međunarodnim deklaracijama o ljudskim pravima, zakonima i primjenom politika. Nacionalna, regionalna i globalna upravljačka tijela moraju obezbjediti slobodan pristup informacijama koje se odnose na prava i procedure vezane uz internet. To uključuje i javno obrazovanje kako o pravima ljudi u korištenju interneta i mehanizmima zaštite od kršenja tih prava.

7.2 Pravo na utočište i pomoć u slučajevima kršenja prava: Ljudi trebaju slobodan javni pristup učinkovitim instrumentima žalbe u slučajevima kršenja prava. Ako sadržaji koji se nalaze na internetu ugrožavaju ljudska prava ili internet prava, oni su prava ugrožena nezakonitim nadzorom, ograničavanjem slobode izražavanja, uključene strane moraju imati pristup pravnim mehanizmima kojima je takva kršenja moguće spriječiti.

1

Internet može postati sredstvo osnaživanja ljudi svijeta jedino ako se prava navedena u ovoj Povelji priznaju, štite i poštuju.

www.apc.org info@apc.org

U saradnji sa www.oneworldsee.org